

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.411.004.06.2022

Pani
Henryka Król
Wójt Gminy Suchy Dąb
Urząd Gminy w Suchym Dębnie
ul. Gdańska 17
83-022 Suchy Dąb

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/004/LGD – Funkcjonowanie funduszy sołeckich w wybranych gminach województwa pomorskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Suchym Dębnie, ul. Gdańska 17, 83-022 Suchy Dąb (dalej: „Urząd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Henryka Król, Wójt Gminy Suchy Dąb, od 19 listopada 2018 r. (dalej: Wójt”).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Tworzenie funduszu sołeckiego i rozdysponowanie jego środków na sołectwa. 2. Wykorzystanie środków funduszu sołeckiego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do 1 grudnia 2022 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Milena Szymańska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/165/2022 z 19 października 2022 r.

(akta kontroli str. 1-4)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie funkcjonowanie w Gminie Suchy Dąb (dalej: „Gmina”) funduszu sołeckiego (dalej: „fundusz”) w okresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wójt przyjął do realizacji wszystkie 16 złożonych wniosków sołectw o przyznanie środków z funduszu i 12 wniosków o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu, pomimo, że w trzech przypadkach (tj. 10,7%) wnioski te nie zawierały wszystkich elementów, wymaganych ustawą o funduszu³. Ponadto Wójt nie wniosła o odrzucenie przez Radę Gminy pięciu wniosków sołectw o przyznanie środków z funduszu i jednego wniosku o zmianę zakresu przedsięwzięć (tj. 21,4%), pomimo że zawierały one przedsięwzięcia, które nie spełniały wymogów określonych w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu, tj. nie mieściły się w zakresie zadań własnych gminy określonym w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym⁴.

Wójt w trakcie roku budżetowego 2021 w sposób nieuprawniony, tj. bez wniosków sołectw, spowodowała ograniczenie realizacji przedsięwzięć w ramach funduszu sołeckiego, poprzez złożenie Radzie Gminy projektów zmian uchwały budżetowej na ten rok (podjętych przez ww. organ), które zmniejszyły wysokość planowanych wydatków ze środków funduszu z 302,4 tys. zł do 176,1 tys. zł. W Gminie nie zrealizowano w ogóle 18 (tj. 43,9%) z 41 przyjętych do realizacji przedsięwzięć, zgłoszonych przez sołectwa, a wykonanie wydatków w ramach funduszu wynosiło jedynie 83,2 tys. zł (tj. 27,5% pierwotnie planowanych wydatków i 47,3% planu po zmianach).

Badanie wykorzystania wszystkich wydatków Gminy na przedsięwzięcia zgłoszone przez sołectwa, poniesionych w ramach funduszu w okresie objętym kontrolą, wykazało, że 5,1% wydatków poniesiono niezgodnie z przepisami prawa, tj. bez zachowania trybu i zasad wymaganych przepisami prawa lub na zadania, które

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. poz. 301, ze zm.).

⁴ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40).

nie zostały ujęte we wnioskach sołectw, a 19,1% wydatków – zakwalifikowano do niewłaściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej.

Wójt w przekazanym Wojewodzie Pomorskiemu wniosku o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu w 2021 r., zawyżyła kwotę wykonanych wydatków o 45,5 tys. zł na skutek ujęcia w niej wydatków w kwotach: 15,3 tys. zł na realizację przedsięwzięć ujętych we wniosku, który zgodnie z ustawą o funduszu powinien zostać odrzucony, 30,1 tys. zł na realizację wniosków, w których ujęto przedsięwzięcia, niespełniające wymogu z art. 2 ust. 6 ustawy oraz 0,1 tys. zł na realizację wydatku nieujętego we wniosku.

W wyniku ww. nieprawidłowości otrzymana dotacja celowa z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r. była wyższa od należnej (wynikającej z przepisów art. 3 ust. 7 i 8 ww. ustawy) o 8,3 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Tworzenie funduszu sołectw i rozdysponowanie jego środków na sołectwa

Opis stanu faktycznego

1.1. Rada Gminy, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu podjęła 5 marca 2015 r. uchwałę nr 0007.VI.40.2015 w sprawie wyodrębnienia w budżecie Gminy środków stanowiących fundusz, która obowiązywała w kolejnych latach (m.in. w 2021 i 2022 r.), zgodnie z art. 2 ust. 3 ww. ustawy. Wykonanie uchwały powierzono Wójt.

Wysokość funduszu według uchwały budżetowej na 2021 r. wynosiła 302,4 tys. zł⁶, a na 2022 r. – 294,6 tys. zł⁷. Wysokość funduszu w trakcie 2021 r. została przez Radę Gminy zmniejszona, zgodnie z projektami uchwał przedłożonymi przez Wójt, do 176,1 tys. zł⁸. W 2022 r. wysokości funduszu nie była zmieniana w trakcie roku budżetowego.

Rada Gminy nie korzystała z określonego w art. 4 ustawy o funduszu prawa do zwiększenia wysokości środków funduszu ponad wysokość obliczoną na podstawie art. 3 ust. 1 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 103, 551-570)

1.2. W badanym okresie w Gminie funkcjonowało osiem sołectw: Suchy Dąb, Grabiny-Zameczek, Koźliny, Krzywe Koło, Steblewo, Osice, Ostrowite i Wróblewo.

(akta kontroli str. 118,135)

Wójt w terminie do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy, tj. zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o funduszu, przekazała:

– sołtysom powyższych sołectw informacje o wysokości środków z funduszu przypadających danemu sołectwu w 2021 r.⁹ i 2022 r.¹⁰,

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Uchwała nr 0007.XXII.166.2020 Rady Gminy Suchy Dąb z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Suchy Dąb na 2021 rok.

⁷ Uchwała nr 0007.XXVI.274.2021 Rady Gminy Suchy Dąb z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie w sprawie uchwalenia budżetu gminy Suchy Dąb na 2022 rok.

⁸ Uchwały Rady Gminy w sprawie zmian budżetu Gminy na 2021 r. nr: 0007.XXIX.231.2021 z 21 czerwca 2021, 0007.XXXI.237.2021 z 24 sierpnia 2021 r., 0007.XXXII.244.2021 z 27 września 2021 r. i 0007.XXXIII.252.2021 z 5 listopada 2021 r.

⁹ Sołectwa: Suchy Dąb – 55,7 tys. zł, Grabiny-Zameczek – 55,7 tys. zł, Koźliny – 51,2 tys. zł, Krzywe Koło – 41,0 tys. zł, Steblewo – 32,9 tys. zł, Osice – 29,5 tys. zł, Ostrowite – 16,7 tys. zł i Wróblewo – 19,7 tys. zł.

¹⁰ Sołectwa: Suchy Dąb – 54,4 tys. zł, Grabiny-Zameczek – 54,4 tys. zł, Koźliny – 50,6 tys. zł, Krzywe Koło – 39,8 tys. zł, Steblewo – 31,6 tys. zł, Osice – 28,4 tys. zł, Ostrowite – 16,3 tys. zł i Wróblewo – 19,1 tys. zł.

- Wojewodzie Pomorskiemu informację o wysokości przypadających danym sołectwom środków oraz o wysokości kwoty bazowej (K_b), o której mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu.

Kwota bazowa (K_b) dotycząca funduszu na 2021 r. wyniosła 5571,37 zł, a na 2022 r. – 5444,14 zł.

(akta kontroli str. 105-151)

1.3. Badanie wysokości środków z funduszu przypadających na dane sołectwo w latach 2021 i 2022 wykazało, że kwoty te obliczono według wzoru określonego w art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu, uwzględniając:

- liczbę mieszkańców danego sołectwa według stanu na 30 czerwca 2020 r. (w przypadku funduszu na 2021 r.) lub 2021 r. (fundusz na 2022 r.), wynikającą z prowadzonego przez Gminę rejestru mieszkańców, o którym mowa w ustawie o ewidencji ludności¹¹;
- kwotę bazową, którą obliczono jako iloraz wykonanych dochodów bieżących Gminy za rok 2019¹² (fundusz na 2021 r.) lub za 2020 r.¹³ (fundusz na 2022 r.) oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze Gminy, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.¹⁴ lub 31 grudnia 2020 r.¹⁵, ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

(akta kontroli str. 115-116, 152-190)

1.4. Do Urzędu wpłynęło 16 wniosków sołectw o przyznanie środków z funduszu na 2021 i 2022 r. (po osiem w każdym roku). Z ww. wniosków po pięć wniosków na lata 2021 i 2022 obejmowało wspólną realizację przedsięwzięcia przez dwa lub więcej sołectw w zakresie organizacji dożynek (art. 6 ustawy o funduszu). W tych przypadkach każde z sołectw uchwaliło odrębny wniosek, który zawierał wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze danego sołectwa lub innego sołectwa w Gminie (art. 6 ust. 2 i 3 ustawy o funduszu sołeckim).

(akta kontroli str. 237-447)

1.5. Wójt otrzymała od sołtysów wnioski sołectw w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o funduszu. Zawierały one dane wymagane art. 5 ust. 3 ww. ustawy, tj. wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach przyznaných środków funduszu wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem – poza dwoma przypadkami¹⁶. Wójt nie odrzuciła tych dwóch wniosków, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 237-447)

Oszacowane przez sołectwa koszty realizacji przedsięwzięć były weryfikowane, jak wyjaśniła Wójt, na bieżąco przez pracownika merytorycznego poprzez rozeznanie rynku u lokalnych przedsiębiorców i w sklepach internetowych.

(akta kontroli str. 858-862)

Zgodnie z art. 2 ust. 6 ww. ustawy przedsięwzięcia:

- mieściły się w zakresie zadań własnych gminy określonych w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, poza pięcioma, zawartymi w trzech wnioskach sołectw

¹¹ Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191, ze zm.).

¹² 23 527 896,50 zł według sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2019 r.

¹³ 23 126 689,97 zł według sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2020 r.

¹⁴ 4223 mieszkańców.

¹⁵ 4248 mieszkańców.

¹⁶ Wnioski sołectwa Wróblewo na 2021 r. i 2022 r.

na 2021 r. (łącznie trzy przedsięwzięcia)¹⁷ i dwóch wnioskach sołectw na 2022 r. (dwa przedsięwzięcia)¹⁸. Wójt przedłożyła Radzie Gminy projekty uchwał budżetowych, w których uwzględniono ww. wnioski, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,

- służyły poprawie warunków życia mieszkańców,
- były zgodne ze strategią rozwoju Gminy¹⁹.

Ponadto stwierdzono, że wnioski uchwalone zostały przez zebrania wiejskie (art. 5 ust. 2 ustawy o funduszu), a uchwały przekazano do Urzędu. Wszystkie wnioski przyjęto do realizacji.

(akta kontroli str. 212-236, 237-447)

Żaden z wniosków sołectw nie dotyczył pokrycia wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej²⁰ (art. 2 ust. 7 ustawy o funduszu).

(akta kontroli str. 237-447)

1.6. W latach 2021-2022 Wójt otrzymała w terminie określonym w art. 7 ust. 1 ustawy o funduszu (do 31 października danego roku budżetowego) łącznie 12 wniosków sołectw o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu na ww. lata (po sześć w 2021 r. i 2022 r.). Wnioski zostały uchwalone przez zebrania wiejskie i zawierały wskazanie nowych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji (jeden wniosek), informację o rezygnacji i wskazanie nowych przedsięwzięć (pięć wniosków), informację o rezygnacji z zaplanowanych przedsięwzięć (dwa wnioski) albo o zmianie zakresu zaplanowanych przedsięwzięć (cztery wnioski), a także – zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy – oszacowanie ich kosztów i – poza jednym wnioskiem²¹ – uzasadnienie. Wójt nie odrzuciła tego wniosku, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Nowe przedsięwzięcia wskazane w ww. wnioskach służyły poprawie warunków życia mieszkańców, były zgodne ze strategią rozwoju Gminy oraz mieściły się w zakresie zadań własnych gminy, określonych w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym – za wyjątkiem jednego²². Wójt przyjęła do realizacji ww. wnioski, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Wszystkie wnioski o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przyjęto do realizacji.

(akta kontroli str. 212-236, 237-447)

1.7. Nie stwierdzono przypadku odrzucenia przez Wójt wniosku sołectwa o przyznanie środków z funduszu na 2021 i 2022 r. albo o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu.

(akta kontroli str. 237-447)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wójt nie odrzuciła dwóch wniosków sołectwa Wróblewo (na 2021 i 2022 r.) na kwotę (odpowiednio) 19,7 tys. zł i 19,1 tys. zł oraz wniosku o zmianę, złożonego przez to sołectwo w 2021 r. na kwotę 19,7 tys. zł, pomimo takiego obowiązku, wynikającego z przepisów art. 5 ust. 5 (a w przypadku wniosku o zmianę – art. 5 ust. 5 w związku z art. 7 ust. 4) ustawy o funduszu. Powyższe wnioski nie zawierały

¹⁷ Wnioski sołectw: Suchy Dąb, Osice i Koźliny.

¹⁸ Wnioski sołectw: Suchy Dąb i Osice.

¹⁹ Uchwała nr 0007.XVI.111.2016 Rady Gminy z 25 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia programu rozwoju gminy Suchy Dąb zawartego w dokumencie „Suchy Dąb 2020 Plus. Strategia Rozwoju”.

²⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1897.

²¹ Wniosek sołectwa Wróblewo na 2021 r.

²² Wniosek sołectwa Osice o zmianę zakresu przedsięwzięcia „Wsparcie dla Koła Gospodyń Wiejskich Osice” na 2021 r.

uzasadnienia planowanych do realizacji przedsięwzięć, pomimo takiego wymogu, zawartego w art. 5 ust. 3 (a w przypadku wniosku o zmianę – art. 5 ust. 3 w związku z art. 7 ust. 4) ww. ustawy. Wydatki związane z realizacją ww. wniosków zostały ujęte w budżetach Gminy na 2021 i 2022 r. Na realizację przedsięwzięć ujętych w ww. wnioskach wydano w latach 2021-2022 (do 17 listopada) ze środków funduszu – odpowiednio – 15,3 tys. zł i 13,8 tys. zł.

W wyniku ujęcia ww. kwoty 15,3 tys. zł w przekazanym Wojewodzie Pomorskiemu wniosku o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu w 2021 r., otrzymano dotację celową z budżetu państwa w kwocie wyższej od należnej o 2793,54 zł.

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że ww. wnioski przyjęto z uwagi na wskazanie w uchwałach zebrania wiejskiego, że przedsięwzięcia w nich ujęte służą poprawie warunków życia mieszkańców sołectwa. Ponadto Wójt wskazała, że w 2021 r. sołtys zrezygnował z pełnienia tej funkcji, co utrudniało dalsze rozmowy z przedstawicielami sołectwa.

(akta kontroli str. 238-250,442-447, 858-862)

Zdaniem NIK w ustawie o funduszu nie przewidziano wyjątków od wprowadzonego w jej art. 5 ust. 5 obowiązku odrzucenia przez wójta wniosku niespełniającego warunków określonych w art. 5 ust. 2-4 tego aktu prawnego. Jednym z tych warunków jest wynikający z art. 5 ust. 3 ww. ustawy obowiązek zawarcia we wniosku uzasadnienia realizacji przedsięwzięcia w nim wskazanego. Przywołane przez Wójt w wyjaśnieniach zapisy uchwał zebrania wiejskiego, że przedsięwzięcia ujęte we wnioskach służą poprawie warunków życia mieszkańców nie odnosiły się do realizacji konkretnych przedsięwzięć, a jedynie do jednego z elementów zakresu przedmiotowego, na które mogły być przeznaczone środki funduszu, określonego w art. 2 ust. 6 ww. ustawy. Zgodnie jednak z art. 5 ust. 11 ustawy o funduszu ocena, czy zamierzone przedsięwzięcia spełniają wymogi określone w art. 2 ust. 6 tej ustawy (w tym czy służą poprawie warunków życia mieszkańców) należy do rady gminy, a nie do zebrania wiejskiego. Rada oceny tej dokonuje właśnie na podstawie uzasadnienia realizacji konkretnego przedsięwzięcia, którego ww. wnioski nie zawierały.

2. Wójt przekazując Radzie Gminy projekty uchwał budżetowych Gminy na 2021 r. i 2022 r. nie wniosła o odrzucenie (na podstawie art. 5 ust. 11 ustawy o funduszu) przez Radę wniosków sołectw Suchy Dąb, Osice i Koźliny na 2021 r. oraz Suchy Dąb i Osice na 2022 r., pomimo że zawierały one przedsięwzięcia polegające na wspieraniu kół gospodyń wiejskich (działających w formie stowarzyszenia)²³, które nie spełniały wymogów określonych w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu, tj. nie mieściły się w zakresie zadań własnych gminy określonym w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Wójt nie wniosła także o odrzucenie wniosku o zmianę zakresu przedsięwzięć, złożonego przez sołectwo Osice w 2021 r., pomimo, że zawierał on także ww. przedsięwzięcie²⁴.

Wydatki związane z realizacją ww. wniosków (136,4 tys. zł w 2021 r. i 82,8 tys. zł w 2022 r.) zostały ujęte w budżetach Gminy na 2021 i 2022 r. Na realizację

²³ We wnioskach na 2021 r. złożonych przez sołectwa: Suchy Dąb – przedsięwzięcie dotyczące działalności statutowej koła gospodyń wiejskich, Koźliny – przedsięwzięcie „Szkolenie powiązane z integracją dla koła gospodyń wiejskich Koźliny”, Osice – przedsięwzięcie „Wsparcie dla koła gospodyń wiejskich Osice – zakup lady”. We wnioskach na 2022 r. złożonych przez sołectwa: Suchy Dąb – przedsięwzięcie „Działalność statutowa koła gospodyń wiejskich”, Osice – przedsięwzięcie „Wsparcie koła gospodyń wiejskich Osice”. Łącznie na realizację ww. przedsięwzięć wydano 2,9 tys. zł.

²⁴ We wniosku o zmianę złożonym przez sołectwo Osice – przedsięwzięcie „Wsparcie dla koła gospodyń wiejskich Osice – organizacja wyjazdu na Festiwal Polska od kuchni”.

przedsięwzięć ujętych w ww. wnioskach wydano w latach 2021-2022 (do 17 listopada) ze środków funduszu – odpowiednio – 30,1 tys. zł i 42,1 tys. zł.

W wyniku ujęcia ww. kwoty 30,1 tys. zł w przekazanym Wojewodzie Pomorskiemu wniosku o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu w 2021 r., otrzymano dotację celową z budżetu państwa w kwocie wyższej od należnej o 5490,12 zł.

Wójt wyjaśniła, że mimo nazewnictwa przedsięwzięć, które mogłyby wskazywać na niemożność wydatkowania funduszu uwzględniono istotną rolę społeczności lokalnej, a zwłaszcza zaangażowanie mieszkańców (w tym pań z kół gospodyń wiejskich), którzy dawali bodziec rozwojowy w małych gminach. Wójt podkreśliła że dzięki wsparciu tak licznych odbiorców, a w szczególności stowarzyszeń działających na terenie Gminy, w których skupiała się największa liczba mieszkańców poszczególnych sołectw, wzrastała aktywność społeczna.

(akta kontroli str. 259-278, 291-300, 321-354, 411-426, 633-666, 856-862)

Zdaniem NIK wsparcie działalności kół gospodyń wiejskich nie jest zadaniem własnym gminy. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o kołach gospodyń wiejskich²⁵ koła te są dobrowolnymi, niezależnymi od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządowymi społecznymi organizacjami mieszkańców wsi, wspierającymi rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającymi na rzecz środowisk wiejskich. Zgodnie z art. 23 i 23a ww. ustawy na realizację zadań, o których mowa w art. 2 ust. 3 tego aktu prawnego koła mogą otrzymywać dotacje celowe i pomoc finansową z budżetu państwa, jednak musi się to odbywać na zasadach określonych w tych przepisach.

OCENA CZĄSTKOWA

Wójt terminowo przekazała sołtysom i Wojewodzie Pomorskiemu informacje o wysokości środków funduszu, przypadających sołectwom w 2021 i 2022 r. Informacje przekazane Wojewodzie Pomorskiemu zawierały również prawidłowe dane o wysokości kwoty bazowej. Środki funduszu przypadające na dane sołectwo obliczono w prawidłowej wysokości. Wójt przyjęła do realizacji wszystkie 16 złożonych wniosków sołectw o przyznanie środków z funduszu i 12 wniosków o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu. W trzech przypadkach wnioski przyjęto do realizacji, pomimo że nie zawierały wszystkich elementów, wymaganych ustawą o funduszu. Ponadto Wójt nie wniosła o odrzucenie przez Radę pięciu wniosków sołectw o przyznanie środków z funduszu i jednego wniosku o zmianę zakresu przedsięwzięć, pomimo że zawierały one przedsięwzięcia, które nie spełniały wymogów określonych w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu, tj. nie mieściły się w zakresie zadań własnych gminy określonym w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

OBSZAR

2. Wykorzystanie środków funduszu sołeckiego

Opis stanu faktycznego

2.1. Kwoty wydatków budżetowych ogółem zrealizowane w ramach funduszu wyniosły: w 2021 r. 83,2 tys. zł (27,5% pierwotnie planowanych wydatków i 47,3% planu po zmianach), a w 2022 r. (do 30 września) – 132,2 tys. zł (44,9%).

Niższe od planowanego wykonanie funduszu w 2021 r. dotyczyło wydatków w rozdziałach klasyfikacji budżetowej: 60095 – „Pozostała działalność” (9,1% planu po zmianach), 63095 – „Pozostała działalność” (4,3% planu po zmianach) i 92195 – „Pozostała działalność” (42,9% planu po zmianach). Wójt w trakcie roku budżetowego 2021 w sposób nieuprawniony, tj. bez wniosków sołectw, ograniczyła wysokość środków funduszu sołeckiego i złożyła projekty zmian w uchwałach budżetowych

²⁵ Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 2256).

Gminy, ograniczające wysokość wydatków ze środków funduszu z 302,4 tys. zł do 176,1 tys. zł, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 448-457)

W latach objętych kontrolą trzy przedsięwzięcia²⁶ finansowane były jednocześnie z funduszu sołeckiego (7,9 tys. zł) oraz z innych środków budżetowych Gminy – poza pulą funduszu (173,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 458)

2.2. Badaniem objęto prawidłowość realizacji wszystkich wydatków, poniesionych w latach 2021-2022 (do 17 listopada) w ramach funduszu (249,2 tys. zł, z tego 83,2 tys. zł w 2021 r. i 166,0 tys. zł od 1 stycznia do 17 listopada 2022 r.).

(akta kontroli str. 722-850)

W wyniku badania stwierdzono, że:

- zgodnie z zasadami określonymi w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu, środki funduszu przeznaczono na realizację przedsięwzięć, które:
  - 1) zgłoszono we wnioskach sołectw, za wyjątkiem środków w kwocie 0,6 tys. zł, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
  - 2) były zadaniami własnymi Gminy, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, za wyjątkiem środków w kwocie 2,9 tys. zł na wspieranie kół gospodyń wiejskich, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” obszaru pierwszego („Tworzenie funduszu sołeckiego i rozdysponowanie jego środków na sołectwa”);
  - 3) służyły poprawie warunków życia mieszkańców,
  - 4) były zgodne ze strategią rozwoju Gminy,
- wydatki zakwalifikowano do prawidłowych paragrafów klasyfikacji budżetowej, za wyjątkiem wydatków na kwotę 47,7 tys. zł, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- wydatków na kwotę 12,0 tys. zł tytułem wsparcia dwóch stowarzyszeń udzielono bez zachowania trybu i zasad wymaganych przepisami prawa, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- wydatki na kwotę 0,8 tys. zł zrealizowano niezgodnie z zakresem zawartych umów, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 212-236, 592-694, 722-850)

Szacunkowa wartość zamówień dotyczących zadań sfinansowanych objętymi badaniami NIK wydatkami w ramach funduszu, w każdym przypadku była mniejsza niż 130 tys. zł. W związku z tym przy ich udzielaniu nie stosowano ustawy Prawo zamówień publicznych²⁷ (art. 2 ust. 1 pkt 1). Zasady i tryb postępowania przy udzielaniu zamówień, których wartość była mniejsza niż ww. kwota, określiła Wójt w regulaminie udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej nieprzekraczającej 130 000,00 złotych netto, zatwierdzonym zarządzeniem Wójt nr OB.0050.15.2021 z 8 lutego 2021 r. (dalej: „regulamin”).

W zakresie przestrzegania postanowień regulaminu kontrolą objęto dokumentację postępowania o udzielenie siedmiu zamówień publicznych, na które wydano ze środków funduszu 93,2 tys. zł, co stanowiło 37,4% skontrolowanych wydatków. Stwierdzono, że wyboru wykonawców dokonano zgodnie z ww. regulaminem, tj.:

- w przypadkach, które tego wymagały, złożono do Wójt wniosek o zgodę na udzielenie zamówienia (§ 6 ust. 1 regulaminu),

²⁶ Dożynki gminne realizowane przez sołectwa – w 2021 r. – Suchy Dąb, Grabiny Zameczek, Krzywe Koło, Steblewo, Osice, Wróblewo, Koźliny oraz w 2022 r. – Suchy Dąb, Grabiny Zameczek, Krzywe Koło, Steblewo, Osice, Wróblewo oraz Seniorada Dębowa w 2022 r., realizowana przez sołectwo Suchy Dąb.

²⁷ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.).

- po uzyskaniu zgody Wójt pracownik każdorazowo dokonał rozeznania rynku polegającego na skierowaniu zapytania w formie elektronicznej do wykonawców (§ 6 ust. 5 i 6 regulaminu),
- rozeznanie rynku udokumentowano w formie otrzymanych ofert (§ 6 ust. 7 regulaminu),
- zamówień udzielono wykonawcom, którzy złożyli najkorzystniejsze oferty, tj. oferty z najniższą ceną.

(akta kontroli str. 571-591, 695-721)

2.3. W zakresie wykonania przedsięwzięć w ramach funduszu badaniem objęto zadania, których realizację sfinansowano wydatkami objętymi kontrolą w ramach punktu 2.2 wystąpienia pokontrolnego.

W wyniku analizy dokumentacji Urzędu oraz przeprowadzonych oględzin miejsc realizacji wybranych przedsięwzięć w pięciu sołectwach²⁸ stwierdzono, że wszystkie przedsięwzięcia, zgłoszone we wnioskach sołectw, zostały wykonane, a efekty rzeczowe osiągnięte. Zadania wykonano zgodnie z zakresem określonym we wnioskach sołectw. Przykładowo w sołectwach:

- Grabiny-Zameczek i Koźliny wykonano drewniane wiaty,
- Wróblewo, Steblewo i Koźliny wykonano place zabaw dla dzieci,
- Ostrowite na terenie placu wiejskiego zamontowano monitoring oraz zakupiono traktorek do koszenia trawy.

(akta kontroli str. 851-852)

2.4. Wniosek o zwrot z budżetu państwa części wydatków Gminy wykonanych w ramach funduszu za rok 2021 został przekazany Wojewodzie Pomorskiemu 5 maja 2022 r., tj. w terminie określonym w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołectkiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot²⁹.

Wykazana we wniosku kwota wykonanych wydatków w ramach funduszu (83,2 tys. zł) była zgodna z danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2021 r.

Wójt nie otrzymała od Wojewody informacji o ewentualnym stwierdzeniu braków lub błędów w ww. wniosku.

Stwierdzono jednak, że na skutek nieprawidłowości opisanych w sekcjach „Stwierdzone nieprawidłowości” obszaru pierwszego oraz obszaru drugiego ww. kwotę zawyżono o 45,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 207-210, 511-550)

2.5. Otrzymana³⁰ przez Gminę w 2022 r. kwota dotacji z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r. wyniosła 15,2 tys. zł, co stanowiło 18,2% kwoty wykonanych wydatków w ramach funduszu w 2021 r.

²⁸ Przedsięwzięcia: „Usługa wykonania wiat rekreacyjnych w miejscowościach Grabiny-Zameczek oraz Koźliny”, „Usługa dostawy urządzeń zabawkowych na placach zabaw w miejscowości Wróblewo”, „Usługa dostawy i montażu urządzeń zabawkowych na placu zabaw w miejscowości Steblewo”, „Miejsce rekreacyjne dla mieszkańców Koźlin”, „Instalacja monitoringu na wiacie rekreacyjnej w sołectwie Ostrowie w ramach przedsięwzięcia nr 1 – Zakup kamer monitoringu placu wiejskiego” oraz „Zakup kosiarki (traktor ogrodowy)”.

²⁹ Dz. U. poz. 916, ze zm.

³⁰ Wpływ na rachunek bankowy Gminy 29 sierpnia 2022 r.

Biorąc pod uwagę kwotę bazową w Gminie (K_b) w 2021³¹ oraz średnią kwotę bazową w kraju (K_{bk}) w tym roku³², wielkość otrzymanej z budżetu państwa refundacji, po zastosowaniu przez Wojewodę Pomorskiego mechanizmu korygującego³³ (zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o funduszu), który skutkuje obniżeniem wysokości zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r., była zgodna z przepisami art. 3 ust. 8 pkt 2 w związku z art. 12 ust. 3 ww. ustawy.

Stwierdzono jednak, że na skutek nieprawidłowości opisanych w sekcjach „Stwierdzone nieprawidłowości” obszaru pierwszego oraz obszaru drugiego otrzymana kwota dotacji była wyższa od należnej o 8,3 tys. zł³⁴.

(akta kontroli str. 211)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wójt w trakcie roku budżetowego 2021 w sposób nieuprawniony, tj. bez wniosków sołectw, spowodowała ograniczenie realizacji przedsięwzięć w ramach funduszu sołeckiego, poprzez złożenie Radzie Gminy projektów zmian uchwały budżetowej na ten rok (podjętych przez ww. organ), które zmniejszyły wysokość planowanych wydatków ze środków funduszu z 302,4 tys. zł do 176,1 tys. zł. Na skutek tego, mimo przyjęcia przez Wójta wniosków sołectw o wykonanie w 2021 r. 41 przedsięwzięć, nie zrealizowano w ogóle 18 z nich (tj. 43,9%). Wykonanie wydatków wynosiło jedynie 83,2 tys. zł (tj. 27,5% pierwotnie planowanych wydatków i 47,3% planu po zmianach).

Z wyjaśnień Wójta wynikało, że powodem zmian w budżecie Gminy i niewykorzystania funduszu w całości był brak środków finansowych, trwający okres pandemii, który uniemożliwił realizację większości przedsięwzięć oraz brak możliwości określenia w składanych wnioskach dokładnych cen zakupu towarów i usług.

(akta kontroli str. 192-206, 448-550, 858-862)

Zdaniem NIK zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym do obowiązków Wójta należy wykonywanie uchwał rady gminy, w tym wykonanie uchwały dotyczącej funduszu. Tymczasem na skutek działań Wójta nie zrealizowano prawie połowy przedsięwzięć przyjętych do realizacji przez Radę Gminy w uchwale budżetowej na 2021 r. Nie można uznać wyjaśnień Wójta w zakresie braku środków finansowych, gdyż w 2021 r. Gmina zrealizowała planowane dochody na poziomie 98,6%, a na koniec 2021 r. posiadała nadwyżkę budżetową (2008,5 tys. zł).

2. Ze środków funduszu przyznanych sołectwom:
  - Krzywe Koło w 2021 r. zakupiono za 80 zł usługę zbierania gałęzi i sprzątnięcia,
  - Osice w 2022 r. zakupiono za 540 zł usługę naprawy i malowania ławek, opryskiwania, zbierania śmieci, opróżniania koszy, porządkowania przystani, podcinania drzewek,

³¹ 5444,14 zł.

³² Obliczona przez Ministra Finansów kwota K_{bk} na 2021 r. wyniosła 4859,66 zł.

³³ <https://www.gov.pl/web/mswia/informacja-dotyczaca-wysokosci-zwrotu-w-2022-r-z-budzetu-panstwa-czesci-wydatkow-gmin-wykonanych-w-ramach-funduszu-soleckiego-w-2021-r>

³⁴ Kwotę należnej dotacji zawyżono o: 2793,54 zł na skutek ujęcia we wniosku o zwrot wydatków w kwocie 15 335,64 zł zrealizowanych w wyniku przyjęcia wniosku, który podlegał odrzuceniu, 5490,12 zł na skutek ujęcia we wniosku wydatków w kwocie 30 139,00 zł zrealizowanych w wyniku przyjęcia do realizacji trzech wniosków sołectw, w których ujęto przedsięwzięcie niespełniających wymogu z art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu sołecim oraz o 14,57 zł na skutek ujęcia we wniosku wydatków w kwocie 80,00 zł na zadania niewskazane przez sołectwo.

pomimo, że ww. usług nie ujęto we wnioskach tych sołectw o przyznanie środków funduszu (sołectwo Krzywe Koło we wniosku na 2021 r. w ramach przedsięwzięcia o nazwie „Estetyka wsi Krzywe Koło” oraz sołectwo Osice we wniosku o zmianę przedsięwzięcia „Czysta Wieś Osice” na 2022 r. ujęły jedynie umowy zlecenia na koszenie trawy).

Wydatek zakwalifikował do zadań zgłoszonych we wniosku inspektor ds. społecznych i promocji w Urzędzie.

Skutkiem sfinansowania w 2021 r. ze środków funduszu wydatku w kwocie 80 zł na realizację przedsięwzięcia nieujętego we wniosku sołectwa Krzywe Koło było otrzymanie przez Gminę dotacji celowej z budżetu państwa w kwocie wyższej od należnej o 14,57 zł. Zgodnie z art. 3 ust. 7 ustawy o funduszu, refundacja w formie dotacji przysługuje tylko na wydatki wykonane w ramach funduszu, tj. uwzględnione we wnioskach sołectw.

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że wydatki przyjęto do rozliczenia w ramach funduszu, gdyż ww. czynności potraktowano jako integralną część koszenia.

(akta kontroli str. 308-320, 411-426, 667-673, 684-694, 858-865)

Zdaniem NIK usługi malowania i naprawy ławek, opróżniania koszy, zbierania śmieci nie można uznać za integralną część usługi koszenia trawy. Umowy zawarto jedynie na koszenie trawy i nie obejmowały one innych czynności.

3. W latach 2021-2022 (do 17 listopada) wydatki ze środków funduszu na łączną kwotę 47,7 tys. zł (19,1% wydatków poniesionych ze środków funduszu, z tego na 17,6 tys. zł w 2021 r. i 30,2 tys. zł w 2022 r.), zakwalifikowano – niezgodnie z załącznikiem nr 4 „Klasyfikacja paragrafów wydatków i środków” do rozporządzenia w sprawie klasyfikacji budżetowej³⁵ – do niewłaściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej:
- do § 6050 zamiast do § 4210 zakwalifikowano w 2022 r. wydatki w łącznej kwocie 19,8 tys. zł na zakup instalacji monitoringu w sołectwie Ostrowite³⁶ oraz dostawę i montaż placu zabaw w sołectwie Wróblewo³⁷;
  - do § 6060 zamiast do § 4210 zakwalifikowano w 2021 r. wydatki w kwocie 10,0 tys. zł³⁸ na zakup traktorka koszącego dla sołectwa Ostrowite;
  - do § 4270 zamiast do § 4210 zakwalifikowano w 2021 r. wydatki w kwocie 0,3 tys. zł³⁹ na zakup materiałów do remontu świetlicy w sołectwie Krzywe Koło;
  - do § 4210 zamiast do § 4260 zakwalifikowano w 2021 r. i 2022 r. wydatki w kwotach (odpowiednio) 6,2 tys. zł⁴⁰ i 9,3 tys. zł⁴¹ za zakup gazu na potrzeby ogrzewania świetlicy w sołectwie Osice;
  - do § 4300 zamiast do § 4210 zakwalifikowano w 2021 r. wydatki w kwocie 0,8 tys. zł⁴² na zakup części do kosiarki, a w 2022 r. wydatki w kwocie 0,5 tys. zł⁴³ na zakup posiłków;
  - do § 4210 zamiast do § 4300 zakwalifikowano w 2021 r. wydatki w kwocie 0,4 tys. zł⁴⁴ na zakup usługi gastronomicznej, a w 2022 r. wydatki w łącznej

³⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513).

³⁶ Faktura nr FV/1414/2022 z 29 kwietnia 2022 r. na 9800,00 zł.

³⁷ Faktura nr FV 64/2022 z 23 czerwca 2022 r. na 10 000,00 zł.

³⁸ Faktura nr 2151/2021 z 23 czerwca 2021 r. na 9999,00 zł.

³⁹ Faktury nr A00177/2021 z 18 sierpnia 2021 r. na 79,50 zł, nr 31/08/2021 z 17 sierpnia 2021 r. na 180,00 zł.

⁴⁰ Faktura nr 190/21FV8532 z 11 marca 2021 r. na 6174,00 zł.

⁴¹ Faktury nr 29/22FVB531 z 18 stycznia 2022 r. na 2990,60 zł i nr 76/22FVB532 z 18 marca 2022 r. na 6312,00 zł.

⁴² Faktura nr 1287/2021 z 4 sierpnia 2021 r. na 758,01 zł.

⁴³ Faktura nr 17/2022 z 27 sierpnia 2022 r. na 462,97,00 zł.

⁴⁴ Rachunek nr 01/2021 z 29 sierpnia 2021 r. na 400,00 zł.

kwocie 0,6 tys. zł na zakup usług: wynajmu kabiny TOI-TOI⁴⁵, serwisowej sprzętu koszącego⁴⁶ i gastronomicznej⁴⁷.

W wyniku tej nieprawidłowości:

- w sprawozdaniu Rb-28S za 2021 r. kwoty wykonanych wydatków: zawyżono w §§: 6060 – o 10,0 tys. zł, 4270 – o 0,3 tys. zł i 4300 – o 0,4 tys. zł, a zaniżono w §§: 4210 – o 4,4 tys. zł i 4260 – o 6,2 tys. zł;
- w sprawozdaniu Rb-28S za listopad 2022 r. kwoty wykonanych wydatków: zawyżono w § 6050 o 19,8 tys. zł, a zaniżono w §§: 4210 – o 10,4 tys. zł, 4260 – o 9,3 tys. zł i 4300 – o 0,1 tys. zł.

Z wyjaśnień Skarbnik Gminy wynikało m.in., że wydatki na:

- zakup materiałów do remontu świetlicy ujęto w § 4270 z uwagi na realizację remontu;
- zakup usługi gastronomicznej ujęto w § 4210 z uwagi na zakup materiałów spożywczych celem przygotowania potraw na dożynki;
- zakup traktorka ujęto w § 6060 zamiast w § 4210 z uwagi na błędne ujęcie w planie finansowym;
- zakup posiłków dotyczy usługi gastronomicznej, w związku z czym został zakwalifikowany do § 4300;
- nieplanowane naprawy sprzętu przynależnego do poszczególnych sołectw ujęto w ewidencji księgowej w rozbiciu na § 4210 i 4300;
- instalację monitoringu, dostawę i montaż placu zabaw w sołectwie Wróblewo oraz zakup gazu zostaną przeniesione do odpowiednich paragrafów klasyfikacji budżetowej.

(akta kontroli str. 511-550, 592-633,854-857)

NIK zauważyła, że zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie klasyfikacji budżetowej wydatki na zakup usług powinny być ujmowane w § 4300, a zakup materiałów i wyposażenia – w § 4210.

4. W latach 2021-2022 (do 17 listopada) udzielono ze środków funduszu wsparcia w wysokości (odpowiednio) 2,0 tys. zł i 10,0 tys. zł dwóm stowarzyszeniom (klubom sportowym) z pominięciem art. 221 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych⁴⁸, w związku z art. 11 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴⁹ oraz art. 28 ust. 1 ustawy o sporcie⁵⁰.

Tworzenie warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu stanowi zadania własne gminy i gmina może, w drodze uchwały, określić warunki i tryb finansowania ww. zadania własnego. Stosowanie do art. 28 ust. 1 ustawy o sporcie kluby sportowe, działające na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego, nie działające w celu osiągnięcia zysku i niezaliczone do sektora finansów publicznych powinny być wspierane w drodze dotacji udzielanej z budżetu tej jednostki, z zastosowaniem przepisów ustawy o finansach publicznych.

W myśl przepisów art. 221 ust. 1 ustawy o finansach publicznych podmioty niezaliczone do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku mogą otrzymywać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dotacje

⁴⁵ Faktura nr FVS/014507/GDA/2022 z 2 września 2022 r. na 88,72 zł.

⁴⁶ Faktura nr 331/06/2022 z 23 czerwca 2022 r. na 300,00 zł (poz. 4 – usługa serwisowa).

⁴⁷ Rachunek nr 02/2022 z 26 sierpnia 2022 r. na 200,00 zł.

⁴⁸ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.).

⁴⁹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, ze zm.).

⁵⁰ Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1599, ze zm.).

celowe na cele publiczne, związane z realizacją zadań tej jednostki, a także na dofinansowanie inwestycji związanych z realizacją tych zadań. Zgodnie z ust. 2 tego artykułu zlecenie zadań i udzielanie dotacji winno nastąpić zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a jeżeli dotyczy ono innych zadań niż określone w tej ustawie – na podstawie umowy jednostki samorządu terytorialnego z ww. podmiotem.

Natomiast w myśl art. 11 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, wspieranie realizacji zadań publicznych lub powierzanie takich zadań organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, albo w trybach określonych w art. 11a-11c lub art. 19a tej ustawy.

Z powyższych przepisów wynika również, że wsparcie zadań realizowanych przez jednostki spoza sektora finansów publicznych może mieć jedynie formę finansową, a nie rzeczową.

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że wnioski dotyczące ww. wydatków potraktowano jako mieszczące się w katalogu przedsięwzięć wpisujących się w zadania własne gminy, takie jak kultura czy tworzenie warunków do działania i rozwoju sołectw.

(akta kontroli str. 259-268, 345-354, 411-426, 650-666, 858-862)

NIK nie kwestionuje możliwości realizacji zadań własnych gminy przez kluby sportowe, a jedynie tryb udzielenia wsparcia tym organizacjom.

5. Wydatki na łączną kwotę 0,8 zł poniesiono na zadania nieujęte w zakresach prac określonych w § 1 umów zlecenia nr SOA.2151.15.2021 i SOA.2150.14.2021 z 10 maja 2021 r. oraz nr SSE.2150.3.2022 i SSE.2151.5.2022 z 10 maja 2022 r. Zgodnie z § 1 ww. umów Gmina zleciła osobom fizycznym koszenie trawy w sołectwach (odpowiednio) Krzywe Koło, Ostrowite, Ostrowite i Osice. Tymczasem w ewidencjach czasu wykonywania ww. zleceń poza koszeniem trawy ujęto takie czynności jak zbieranie gałęzi⁵¹, sprzątanie⁵², prace porządkowe⁵³, naprawa i malowanie ławek⁵⁴, wrywanie drzewek⁵⁵, opryskiwanie⁵⁶, zbieranie śmieci i opróżnianie koszy⁵⁷, podcinanie drzewek i krzewów⁵⁸.

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że ww. czynności przyjęto do rozliczenia traktując je jako integralną część koszenia.

(akta kontroli str. 667-694, 858-865)

Zdaniem NIK ww. czynności nie stanowią integralnej części koszenia, o czym świadczy chociażby fakt, że zostały wykazane w ewidencji czasu pracy w innych dniach niż koszenie.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie wykorzystanie środków funduszu w Gminie. Wójt w sposób nieuprawniony spowodowała ograniczenie realizacji w 2021 r. przedsięwzięć w ramach funduszu sołectkiego, poprzez złożenie Radzie Gminy projektów zmian uchwały budżetowej na ten rok, które zmniejszyły wysokość planowanych wydatków ze środków funduszu z 302,4 tys. zł do 176,1 tys. zł. W Gminie nie zrealizowano w ogóle 18 (tj. 43,9%) z 41 przyjętych do realizacji przedsięwzięć, zgłoszonych przez sołectwa.

⁵¹ Dwie godziny 11 sierpnia 2021 r. w sołectwie Krzywe Koło.

⁵² Dwie godziny 16 sierpnia 2021 r. w sołectwie Krzywe Koło, pięć godzin 10 lipca w sołectwie Ostrowite.

⁵³ Cztery godziny 25 sierpnia 2022 r. w sołectwie Ostrowite.

⁵⁴ 11 godzin w maju i czerwcu 2022 r. w sołectwie Osice.

⁵⁵ Pięć godzin w maju 2022 r. w sołectwie Osice.

⁵⁶ Trzy godziny w maju i czerwcu 2022 r. w sołectwie Osice.

⁵⁷ Sześć i pół godziny w czerwcu i lipcu 2022 r. w sołectwie Osice

⁵⁸ Półtorej godziny w lipcu 2022 r. w sołectwie Osice.

Badanie wykorzystania wszystkich wydatków Gminy na przedsięwzięcia zgłoszone przez sołectwa, poniesionych w ramach funduszu w okresie objętym kontrolą wykazało, że 5,1% wydatków poniesiono niezgodnie z przepisami prawa, tj. bez zachowania trybu i zasad wymaganych przepisami prawa lub na zadania, które nie zostały ujęte we wnioskach sołectw, a 19,1% wydatków – zakwalifikowano do niewłaściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej

Kwotę wykonanych wydatków wskazaną we wniosku o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu w 2021 r., zawyżono o 45,5 tys. zł na skutek ujęcia w niej wydatków w kwotach:

- 15,3 tys. zł na realizację przedsięwzięć ujętych we wniosku, który zgodnie z ustawą o funduszu powinien zostać odrzucony;
- 30,1 tys. zł na realizację wniosków, w których ujęto przedsięwzięcia niespełniające wymogu z art. 2 ust. 6 ustawy,
- 0,1 tys. zł na realizację wydatku nieujętego we wniosku.

Otrzymana dotacja celowa z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r. była wyższa od należnej (wynikającej z przepisów art. 3 ust. 7 i 8 ww. ustawy) o 8,3 tys. zł.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zapewnienie ujmowania w projektach uchwał budżetowych wydatków w ramach funduszu na przedsięwzięcia spełniające wymogi art. 2 ust. 6 lub 7 ustawy o funduszu, a także ujęte we wnioskach, spełniających wszystkie wymogi formalne określone w tej ustawie.
2. Dokonywanie zmian w zakresie wysokości środków funduszu jedynie na podstawie wniosków sołectw, w sposób zapewniający realizację wszystkich przedsięwzięć zgłoszonych przez sołectwa.
3. Dokonywanie wydatków w ramach funduszu, wyłącznie na przedsięwzięcia zgłoszone we wnioskach sołectw.
4. Zapewnienie prawidłowego klasyfikowania wydatków budżetowych.
5. Udzielania wsparcia stowarzyszeniom na realizację zadań własnych gminy w ramach funduszu, z zachowaniem trybu i zasad wymaganych przepisami prawa.
6. Dokonywanie wydatków w ramach zawartych umów, wyłącznie na zadania określone w tych umowach.
7. Sporządzenie i przekazanie Wojewodzie Pomorskiemu korekty wniosku o zwrot z budżetu państwa części wydatków Gminy wykonanych w ramach funduszu w 2021 r., uwzględniającej jedynie wydatki z funduszu na przedsięwzięcia ujęte w prawidłowo przyjętych wnioskach.
8. Dokonanie zwrotu nienależnie pobranej dotacji z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r., wynikającej z prawidłowego wyliczenia.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia   stycznia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

Kontroler
Milena Szymańska
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
M. Szymańska
podpis

p.o. WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
z up.
.....
Dariusz Jurczuk
podpis

